
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קריאה בכתבי-יד בערבית-יהודית: פירושי בראשית - 16866

תאריך עדכון אחרון 03-10-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: שפה וספרות ערבית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): מרים גולדשטיין

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: mi.goldstein@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: תיאום

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס חושף את התרבות הערבית-היהודית העשירה דרך הפריזמה של הסוגה של פרשנות המקרא. נתמקד על פירושו של יעקוב אלקרקסאני (בגדאד, מאה י') לספר בראשית, מתוך מספר כתבי יד, ונשווה לחיבורים אחרים של אותו מלומד ושל אחרים. בנוסף לקריאה ממוקדת בפרשנות, תלמידי הקורס יקראו וידונו על תופעות רחבות בתרבות הערבית-היהודית כדי להכיר את התרבות שיצרה את היצירות הנידונות. הקורס דורש ידע מעמיק בערבית קלאסית, שדרכו נכיר את התוכן ואת הצורה של טקסטים בערבית-יהודית.

מטרות הקורס:

חשיפת הסטודנט לתחום של פרשנות מקרא בערבית-יהודית.
חשיפת הסטודנט לרקע ההיסטורי, התרבותי והדתי ליצירה בערבית-יהודית.
ניתוח סוגיות פרשניות ודרך פתרון.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להכיר את הרקע ההיסטורי, התרבותי והדתי ליצירה בערבית-יהודית
2. לפתח כלים בניתוח בעיות פרשניות במקרא
3. לזהות כיצד הפרשן מתמודד עם בעיות פרשניות
4. להשוות בין פרשנים ופתרונותיהם
5. להסביר את הקווים העיקריים והאלמנטים היסודיים בפרשנות הערבית-היהודית בימי הביניים ולערוך הכללות לגביהם

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות / הכנת קריאה בבית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

"מבוא לערבית-יהודית" על רגל אחת
הפילוג הקראי-הרבני
פרשנות הקראים - מבט כללי
מהפכת תפיסת המחבר והחיבור בספרות הערבית-היהודית
תפיסות הכלאם בתקופת אלקרקסאני
חיבורי אלקרקסאני: תפסיר בראשית - החיבור שמתקצר בטקסט שלנו
חיבורי אלקרקסאני: כתאב אלאנואר
התחלותיה של פרשנות המקרא בערבית-יהודית

השפעותיה של ספרות הסורית על פרשנים יהודים שכתבו בערבית
חיבורי אלקרקסאני: שלושים ושבעת העקרונות
ארכיאונים ואספנים: על אברהם פרקוביץ' והאוסף שלו
גניזת קהיר, מחקרים חדשים

חומר חובה לקריאה:

****עשוי להשתנות לקראת אביב 2022******

Blau, Joshua. *The Emergence and Linguistic Background of Judaeo-Arabic: A Study of the Origins of Neo-Arabic and Middle Arabic*. 3rd ed. Jerusalem: Ben-Zvi Institute, 1999, pp. 19-50 (Chapter 2).

ברודי, ירחמיאל. צוהר לספרות הגאונים. הקיבוץ המאוחד, 1998, עמ' 36-43.
(&eq; Brody, *Geonim of Babylonia*, ch. 6)
גיל, משה. ארץ-ישראל בתקופה המוסלמית הראשונה: 634-1099. תל אביב: אוניברסיטת תל-אביב:
ומשרד הבטחון, 1983. כרך א, סעיפים 917-938
*המקור הזה קיים גם באנגלית.

Frank, Daniel. "Karaites Exegesis." In *Hebrew Bible / Old Testament: The History of Its Interpretation*, II:110-28. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000.

דרורי, רנה. ראשית המגעים של הספרות היהודית עם הספרות הערבית במאה העשירית. תל-אביב:
הקיבוץ המאוחד, 1988, עמ' 95-103.

Stroumsa, Sarah. "Saadya and Jewish Kalam." *The Cambridge Companion to Medieval Jewish Philosophy*, 2003, 121-46.

סקליר, דוד, "מדע ופרשנות המקרא במאה העשירית: תפסיר בראשית ליעקוב אלקרקסאני"

קריאה בתוך כתאב אלאנואר: תוכן עניינים, טקסטים נבחרים
סקליר, דוד. שאלות במקרא: חיבורים קדומים בערבית-יהודית

חובה: Sarah, Stroumsa. "Saadya and Jewish Kalam." *The Cambridge Companion to Medieval Jewish Philosophy*, 2003, 121-46.
Exegesis." *Aram* 3 (1991): 83-96.
רשות: Yonatan, Moss. "Man Eats Lion Eats Fish." *Jewish Quarterly Review* 106, no. 4 (2016): 494-520.
and, Christianity Syriac, Gaon Saadia: *Man Eats Lion Eats Fish*.

טקסט של העקרונות ותרגום; אתם תבחרו אחד כדי להסביר בכיתה
אלקין, זאב, ומנחם בן-ששון. "אברהם פירקוביץ' וגניזת קהיר: בעקבות עיון בארכיונו האישי." פעמים:
רבעון לחקר קהילות ישראל במזרח 90, עמ' 51-95.
*אפשר להתמקד על עמ' 51-68.

Re, יותר לקרוא אפשר וגם - השלושה מתוך אחד מאמר לבחור אפשר

• Jefferson, Rebecca J. W. "Deconstructing" the Cairo Genizah": A Fresh Look at Genizah Manuscript Discoveries in Cairo before 1897." *Jewish Quarterly Review* 108, no. 4 (2018): 422-48.

• Jefferson, Rebecca J. W. "The Cairo Genizah Unearthed: The Excavations Conducted By The Count D'Hulst On Behalf Of The Bodleian Library And Their Significance For Genizah History." In "From a Sacred Source" *Genizah Studies in Honour of Stefan C. Reif*, edited by Siam Bhayro, Ben Outhwaite, and Stefan C Reif. Leiden / Boston: Brill, 2010.

• Jefferson, Rebecca J. "Sisters of Semitics: A Fresh Appreciation of the Scholarship of Agnes Smith Lewis and Margaret Dunlop Gibson." *Medieval Feminist Forum* 45, no. 1 (2009): 4.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 40 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 60 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: